

't Muyder-spoockje

bron

't Muyder-spoockje. Z.n., z.p. 1650

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/_muy001muyd01_01/colofon.php

© 2014 dbnl

't Muyder-spoockje,

Amsterdammer. WEL, Muyenaer hoe ist, hoe vaert, hoe staet het leven?

Muyenaer. Al lustich vaer, byget, wy weten nergens van.

Amsterd. Hoe nergens van?

Muyen. Ick wil seggen, dat wy van geen vyanden en weten.

Amsterd. Wat vyanden, benje geck? hebt ghy u leven wel vyanden gesien?

Muyen. Gesien? wel wat een praet, wat drommel meenje dat ick geck ben, ten is geen vierendeel jaers geleden, datse noch in onsen Stadt waren en onsen Edelen Heer, den Drost van sijn Huys verdreven.

Amsterd. Ick hoor ghy sout byget wel seggen dat u vyanden waren, neen: hola broertje dat zelje swijgen, of 'tzelder haperen, soud ghy onsen Prins die van sulcken Edelen afkomst is, u vyant noemen, neen; hy hadde het anders met ons voor, hy meenden 't soo niet als de gemeene man seyt.

Muyen. Wat had hy dan in de sin met dit werck segh koeck-eter, hoe soud vast met u-lieden gegaen hebben, had hy in u Stadt ghekomen, ghelijck hy in de onse deed?

Amsterd. Hy zoude maer eenige van onse Magistraten gedeporteert, van haren dienst en van 't Stadhuys gebannen hebben, maer geen Borgers souden daer de minste schade by geleden hebben, want hy quam niet als vyant, maer om de quaetwillige in onse Stadt wat te stillen, en tot gehoorsaemheyt van and're stemmen te brengen.

Muyen. Wat had hy dan met Muyden voor?

Amsterd. Met Muyden? niet met dal.

Muyen. Waerom verdreven zy onsen Drost, myn Heer Gerard Bicker dan?

Amsterd. Hoe verdreven zy hem?

Muyen. Ia, wel perfect.

Amsterd. Dat meen ick is abuys, zy verdreven hem niet; maer hy door vrees van haer, ginck voor haer vluchten en setten huys en alles open, en gaf dat voor die geen die ghy vyanden noemt, daer het inder daet vrienden waren, ten besten, meent ghy dat ick de grillen niet ghesien en hebbe, diemen onlangs van hem beschreven heeft? daer syn voyagie van 't Huys te Muyden en 't ghepasseerde ontrent het zelve, heel levendich in verhaelt wort.

Muyen. Hoe Grillen, wat stont daer in, van het gene onsen Drost bedreef, doen hy te Muyden van sijn Huys vluchte?

Amsterd. Ia, en vorder sijn voyage van daer na Amsterdam.

Muyen. Dat kan niemant wel weten of altoos niet soo wel als ick: want ic ben van eerst af tot 't leste toe by hem geweest, soo hoor ick het immers wel te weten.

Amsterd. Maer met verlof dat ick het u vraech Muyenaer, ick hoor dat ghy kennis vande zaek hebt, scheidt hy van bangigheyt in sijn broeck, of op sijn hoofs geseyt ontvielen hem de brocken van benautheyt, doen hy hoorde dat des Princen volck ontrent Muyden quam?

Muyen. Wat sal ick seggen, ten betaemt my niet dat ick het oneerlijcxste van onsen Drost voor den dach brengh, doch het is u Borgemeesters Soon, om de waerheyt te segghen 't is u soo veel schande als ons, dat u Borghemeesters sulcke Soons hebben, die het soo schandich maken en soo leelijck laten leggen, zie daer Amsterdammer ick sal het u verhalen, hoe het in sijn werck is gegaen, maer ghy

en hoeft het even-wel niet vorder te vertellen. Onsen Drost doen hy hoorde datter eenige Troupen ontrent Muyden quamen, sonder dat hy noch eens wist wat voor volck dat het was: Want men ging eerst roepen dat het Lotteringers waren, hy swol van benautheyt om sijnen kop gelijk een padde, ja wiert so pimpelpeers in sijn aensicht, als hadde hy al een uyr aen de galgh gehangen.

Amsterd. O dangereuse tijt in wat magnificentie is doen den Drost geweest.

Muyen. Ick geef het u te bedencken; maer 't was gelijk oft hem onsen lieven Heer in gaf, dat de Troupen alleenich om de Bickers quamen.

Amsterd. Maer soude hy dat niet weten, hy wiste wel dat sijn Vader en oock syn Oom, beyde in disgratie van onsen Prins stonden?

Muyen. Het most wesen Amsterdammer; want soo dra als hy hoorde datter Troupen op de been waren, borst hy van benautheyt uyt, segende: Och mannen berg my, berg my, och salveert mijn leven, 't is om mijn en om mijn Vader, och salveert mijn leven 't is om mijn.

Amsterd. Hoe, riep hy so bijster? was hy in zulcken angst, wat liet hy hem doch voorstaen, dat onsen Doorluchtigen Hoogh geboren Vorst, Syn hooch-gedachte Hoogheyt om hem, dien dicken Beer, dese Troupen derwaerts henen schickte?

Muyen. Hy wist doen noch niet dat het Princen volck was, en evenwel was hy soo benaut, hy en stelde hem niet-mendal te weer om sijn Stadt te defenderen, hy was soo dwee, men soude hem om een vinger gedraeyt hebben, met een blaes met koten soude de minste jongen, onsen Drost (denct eens wat dienst wy schier of morgen van hem hebben sullen, wanneer ons eenige vyanden eens komen besoecken) doen ter tijt verjaecht en ghedreven hebben, waer men hem wilde hebben, en 't is waerachtigh oock dollemans werck, datmen sulcken Asbeer die sulcken meyneedigheyt getoont heeft, aen Iuff. Konings noch Drost laet blijven, men dencke betoont hy hem dusdanich met eenen dien hy voor God getrouwt heeft, hoe hy hem zal comportereren met onsen Stadt 't welcke by hem in geen meer estime als vertrouwde goederen gehouden wert.

Amsterd. Ghy bent met den droes op-gescheept, ghy moeder nu mede over.

Muyen. Ia, wat salmer tegen doen, dat wy noch byget een rechtschapen Oorlochs-Helt hadden, die als het daer op aen quam, sijn vyanden derf onder de oogen sien, maer sulcken schijtebroeck als wy daer hebben, daer is recht uyt geseyt, niet veel van te verdragen.

Amsterd. Hoe soud het waer sijn Muyenaer dat hy sijn broeck vuyl gemaect heeft?

Muyen. Ia wel te deegh is het waer, want hy stonck byget, datmen niet ontrent hem dueren en konde.

Amsterd. Maer wanneer was het doen hy met oorlove sijn broeck vuyl maeckte, doen men riep dat het Lotringers waren, of doen men seyde dat het Princen volck was?

Muyen. Vuyl-maeckte Amsterdammer? ghy en hoeft het soo niet te bewimpelen, vraeght vry, wanneer dat het was doen hy in sijn broeck scheidt, want hy slachte de kinderen hy kackte langes sijn hielen, so dat het alsoo hy geen onderbroeck aen en hadt, langes sijn kousen biggelde en bleef op sijn Schoenen leggen, en dat was die tijdt, doen hy hoorde dat het Prince-volck was, die ontrent Muyden quamen.

Amsterd. Waerom verschoonden hy sigh niet, met het aen doen van een andere broeck, Kousen en Schoenen?

Muyen. Wel, wat menchje al mede praten van verschoonen, hy was soo in sijn gat benagelt, dat hy hem segh ick u, de tijd niet en gunde van sijn Schoenen te besien, ick swijgh van andere aen te doen, maer hy ginck met dese beschete kleederen op de Vlucht.

Amsterd. Wasser niemant te Muyen, die dien jonghen laf-beck een moedt in't lijf sprack.

Muyen. Ia daer was volc genoeg toe; maer dat en hulp niet, sijn eygen Susters waren oock op het Slot, doch die waren alsoo bangh als hy, en die vreesde alsoo wel voor haer eyer-Korf als hy voor de sijne.

Amsterd. Waer bleven die Ioffrouwen?

Muyen. Die tegen na Uytrecht, en ofse onderwijlen niet een reys onder lagh denckende dat het nu doch wesen soude moeten, alsoo lief dan met die geen die haer wegh voerden, als met de Soldaten, daer laet ick haer voor sorgen, recht uytgeseyt koeck-eter ick soude daer geen borgh voor willen staen, doch ick en hebbe met haer die reyse niet gedaen, alsoo ick mijn meer met onsen Drost bemoeyde, als met haer.

Amsterd. Wasser dan niemant, die u Slot-voocht eenich couragie konde in't lijf preken Muyenaer.

Muyen. Al hadder byget niemant meer gheweest, als onse Marretje, soo wasser volcx genoeg om dat te doen.

Amsterd. Wie Marretje?

Muyen. Syn Meyt, die op het Huys woont, en die lange Iaren te voren by syn Vader gewoont heeft.

Amsterd. Die Meyt en ken ick niet.

Muyen. Hoe benje een Amsterdammer, en kent ghy Marretje niet? die Meyt daermen van seyt, dat geheel Hollant door geregeert wort.

Amsterd. O, ho! die Meyt, die zeytmen dat van den Duyvel gheregeert wort, zoo datmen wil zeggen, dat de Duyvel geheel Hollant regeert.

Muyen. Ghy maect het niet een bruy beter als ic, koeck-eter, ghy spreekt noch vanden Duyvel en dat en dorst ic niet doen.

Amsterd. 't Is waer men zeyt het, dat de Duyvel die Meyt, die Meyt de Burgemeester Bickers Vrou, de Vrou de Burgemeester, de Burgemeester de Stadt, de Stadt geheel Hollant regeert, soo dat de gantsche regeringe van Hollant op den Duyvel gefondeert zoude zyn.

Muyen. Die Meyt, segh ic koeck-eter, die was waerachtigh soo vol courage, als had zy een Man geweest, zy sprack hem zulcken moet in't lijf, dat myn, ic swijgh hem, de tranen begonden uyt de oogen langs de wangen te biggelen.

Amsterd. Hoe huylde den Drost dan?

Muyen. Huylen, hy grinicte als een Hof-hont, hy stelde hem in de minste acti niet anders an, als hadde hy een kint sonder verstant gheweest, ick verklaerje, dat hy betoonde zulcken huyle-balck te zyn, als ic myn leven aen een persoon, van synen ouderdom niet en hebbe bevonden.

Amsterd. Ach arme Slocker, en wat hem Marretje zeyde dat mocht noch al niet helpen.

Muyen. Neen 't ter Werelt niet, 't was al langer al slimmer, ic schaemde my waerachtig zelven dat ic het sien most, dat hem onsen Drost soo aen stelden, en tierde alleens als hadde hy uyt zyn sinnen geweest.

Amsterd. Maer dat hem desen Drost, dus vuyl-gemaect of op zyn eerlijcxst

geseyt, gelijk als ghy het doch hebben wilt, dus bescheten hadde, hoe voer het doen vorder met hem?

Muyen. Hy vloogh al zyn best zoo bescheten als hy was, naer een venster, (also de Soldaten niet verde van Muyden waren, en eenige al binnen de Stadt) is daer uyt-gesprongen, in een schuytje, dat tot zyn groot geluck by ghevalle inde Graft lagh, voer daer mede de Graft over, en wy hielpen met alle man het Schuytje over den Dijk en brochten hem tot Naerden.

Amsterd. Nam hy dan niet meer mede, als hy gingh en stont?

Muyen. Neen hy ter werelt niet meer, hy gaf het alles ten proye van de Soldaten, doch zyn lijf socht hy te salveren, waer hy konde en mochte; maer syn Wijnkelder die van alle behoeftheden wel geprovioneert was, liet hy voor den Heer van Suylesteyn, die dat ooc niet qualick en quam, seker 'twas wel delicaten Wijn, die hy daer in had leggen.

Amsterd. Hoe zegje? den Heer van Suylesteyn, quam die te Muyden, die leyt tot Wtrecht in Guarnisoen.

Muyen. Als hy deed, daerom verheuchde zyn volck haer oock doense weer tot Wtrecht quamen, datse waren getracteert geweest van een Meyt (ende zy meende Marretje daer wy flusgens van geseyt hebben) die heel Hollant regeerde.

Amsterd. Maer doen ghy den Drost tot Naerden gevoert haddet, waer liet ghy hem doen?

Muyen. Daer lieten wy hem blijven; want het was tijt om eens van dat lieffelick Muscel-jaet daer hy mede overladen was, verlicht te worden, gongh derhalven in een Herrebergh.

Amsterd. Waer in 't Hoff van Hollant, voor aen de Poort?

Muyen. Neen, wy doch niet; wy gongen in 't vergulde vliegende hert, tot Dirckje Tijssens, die Vrou die was wel soo compassieus met hem, zy tracteerden hem soo schricklick dat ic myn selven daer in schaemde.

Amsterd. Hoe Dirckje Tijssen, is dat niet deselve diemen Dirckje Hansz noemt, waerom deed hem die so veel caressen aen, was zy aen hem verobligeert?

Muyen. 't Schijnt dat zy door haer Soon, dat is een Bode vande Heeren van Amsterdam Obligatie aen hem hadde, ooc ten andere soo is hy, Bailliu van Goylant daer Naerden onder sorteert, en om dan wel schoon te staen met den Bailliu, soo doetmen immers wel wat.

Amsterd. Hoe na heeft zy hem dan syn broeck en kleederen gereynicht?

Muyen. Ic verklaerje Amsterdammer, dat Dirckje by hem gedaen heeft, 'tgeen dat men binnen Amsterdam niet doen en soude, zy vaeghde met verlot syn ontgleyde overvloet, met alle neerstigheyt uyt syn broeck, zy reynichde hem syn hemt, en maecte syn kousen en schoenen van alle vuyligheden schoon, en haer Meyt, die haer hier in help, deed al knorrende en morrende haer beste, en hiel een neusdoeck inde mont, om vande reuc niet beschadicht te worden, wat den Drost seyde, nou Vrijster, nu Dochter, weest te vreen, ick sal het weer goet maken ic beloof het u, ghy siet dat ick verlegen ben, helpme ick sal u gedencken soo lange als ick leef, met meer diergelicke schoone woorden, doch het en help niet, zy bleef al by haer knorren en deed al preutelende het werck, want hy stonck als den Duyvel.

Amsterd. Dat kan ic wel dencken, want wie veeght gaerne een ander syn stront, wie maect gaerne een ander syn bescheete Kleeren schoon?

Muyen. Naer dat onsen Drost hem daer een weynich bedaert, en syn Kleederen

gereynicht hadde, soo en dorst hy hem daer evenwel niet vertrouwen en wiste oock niet hoe hy tot Amsterdam zoude geraken.

Amsterd. Of het daer al op aen-gekomen had, dat hy binnen Amsterdam niet soude hebbe konnen komen, zouden daer geen Burgers te Naerden geweest hebben, die hem zouden hebben verschuylt en secreet gehouden.

Muyen. Weynich, of bykans geen: want de Burgers zyn alsoo een weynich op hem gebeten, door dien dat hy, zyn Vader uyt Amsterdam slacht, en alles gaerne na zyn eygen zin, en maxime soect te regeren, den Schout die daer lange Iaren is Schout gheweest, die heeft hy gaen af zetten, en heeft daer een Amsterdamsche Banckeroetier, een kale Schoolmeester, die een van zyn Favorijten was, weder ingevoecht.

Amsterd. Die soude dan noch wel het goede beste gedaen hebben.

Muyen. Dat is selve een kale honts-fot, hy en heeft niet een nagel om zyn Gat mede te klauwen, wat caressen soude hy den Drost dan aen konnen doen.

Amsterd. Ic meende dat den Drost te Naerden soo bemint was: want men seyde ontrent een Iaer oft meer geleden dat hy zulck een yveraer voor de Ghereförde Religie was, dat het scheen niet om uyt te spreken?

Muyen. Hy yveraer? hy mach wesen dat ic swijgh en denck, om dat hy wilt gy seggen te Laer buyten Naerden, den dief zoo wat stelde, en quansuys de Paepsche Kerck daer versteurde, daerom soud hy een yveraer vande Ghereformeerde Religie zyn, zoud hy? O Joppe ghy bent verde verdwaelt, want wil men de Ghereformeerde Religie maintaineren, de luyden tot de selve te bewegen, en derhalven de Paepsche Misse versteuren soo moetmen met een soetigheyt aengaen, maer niet met force; maer hy quam hier met ghewelt invallen en overweldighde dat huys, dat de devotighe doch blinde yveraers die daer binnen waren meende datter een verraet op handen was, want men teegh daer voort aen 't vechten en aen 't smijten, zoo dat een zeker Boer, wel een van de onnooselste, die gemeenelick het gelach moeten betalen, aldaer zyn ghesontheyt verloor, dien hy tot noch niet en heeft weder ghekrege, is dat yveren Amsterdammer dat magh de picken zyn.

Amsterd. Van die oude corruptie en willen wy niet meer spreken, wy zullen dat hier by laten en vervolgen onse propoost soo 't u lieden gelieft, van 't gene den Drost van Muyden op syne reyse is wedervaren.

Muyen. Te Naerden zynde, gelijc ick geseyt hebbe, stont hy lange in deliberatie, niet wetende werwaerts hy hem keeren zoude, (te weten naer dat hy van den stanck die ons tusschen Muyden en Naerden den neus soo schrickelic voerde, dat ons het hart dochte te barsten, bevrijt was) resolveerde eyndelick te Scheep te gaen, alsoo men zeyde dat het te Lande naer Amsterdam onveyligh, en selfs binnen Weesop eenigh volck gekomen was, dorst hy hem der waerts niet begeven.

Amsterd. Gaf het niet een gheweldige roep, daer te Naerden, doen men zeyde dat den Drost, soo gestelt zynde, van Muyden daer gevluht quam, en niet en wist waer hy syn lijf soude bergen?

Muyen. Dat geef ic u te bedencken, van alle hoecken vande Stadt quamen de luyden Dirckjes huys bykans bestormen uyt nieuwsgierigheyt, om dien verdreven Drost te sien, soo datse met stocken daer niet van daen te houden waren, dat duerde dien heelen Saterdag tot savonts laet toe.

Amsterd. Soo bleef hy dan snachts te Naerden?

Muyen. Ia hy doch, hoe soud hy by nacht reysen en binnen Amsterdam komen, het valt hem by den dach zuer genoegh? ghelijck het om de waerheydt te

seggen wel heeft gebleken, want des morgens, naer dat hy des nachts tot Dirckjes syn ruste hadde ghehad, heeft hy sigh te Scheep begeven, soo beanxst, datmen bykans meende dat hem zyn Ziel ten naers uyt-wilde, schreyende ende roepende, slaende zyn handen te samen ende zyn oogen na den Hemel, biddende ende smekende als eenen die in de uysterste benautheyt was gekomen, en geen ontset noch verlossinge voor handen sagh.

Amsterd. Dorst hy hem dan noch te Scheep begheven, daer hy met sulcken anxst beladen was? dat is vreemt.

Muyen. Den noot drongh hem eyndelick soo, dat hy het bestont, en geraecte te Schepe, het Ye door, tot hier voor Amsterdam, en alsoo het Sondagh en voor de middagh onder de Predicatie was, soo vonden wy alle de Boomen gesloten; tot de Stadts Herbergh incluys, wat wy riepen doet de Boom op, den Drost Bicker komt van Muyden gevluht, dat en help al niet, wy en kregen geen antwoord, maer bleven daer voor leggen.

Amsterd. Laet u dat niet eens wonder dencken, dat de Boom niet gheopent wiert, on-aenghesien u-lieden Drost daer voor lagh, de Sleutels van de Boomen die waren tot een van de Burgemeesters ghebracht, en die was die tijt juyst inde Kerck, daer quam den Boomslyuter, die hem hier in wel trouwelic queet, en ontstelde de gantsche Gemeente, ende alle die daer ter Predicatie waren, want hy riep met volle monden, den Drost van Muyden verjaegt van syn Huys, is hier voor de Poort gevluht, den Burgemeester dit hoorende, is terstont na huys gegaen en heeft hem de Sleutelen gelangt, soo dat den Drost doen binnen quam.

Muyen. Den Drost doen hy al binnen Amsterdam dien volghende naer synen wensch buyten alle perijckel was, so was hy nochtans soo gealtereert, dat hy zijn Vaders Huys niet en konde vinden, daer wy hem, als of hy droncken waer gheweest, heen moste leyden, en doen hy daerquam, verklaerden hy, zijn Ouders met waerheyd niet te kunnen seggen, hoe hy daer was geraect, welcke woorden ick selve hebbe aengehoort, hy wiert oock wel vriendelick wellekom geheeten, gelijk of hy den verloren Soon hadde gheweest, en naer dat hy my voor mijn moeyte en versuynde tijt contenteerde, daer ick hem seker voor bedanck, soo ben ick daer van daen gegaen, en nam de eerste gelegentheyt de beste, weder mijn cours naer Muyden, daer bevont ic dat den Heere van Suylesteyn ende zijn consoorten hun dapper vervrolijkten, met den dranck die onsen Drost daer hadde laten blijven, het welcke wel leckere delicate soo roode, als witte Wijn was.

Amsterd. Wel, wel, dat quam hem oock niet vreemt.

Muyen. Neen, als het niet en deed Amsterdammer, ick wil u den Heer bevelen en doen myn bootschappen af, op dat ick weder haest t'huys magh raken.

Amsterd. Maer, hoor Muyenaer, noch een woortje, is Gerrit Bicker noch Drost, of Slot-voocht van Muyden?

Muyen. Ia, och ja, wy blijven noch al met dat ongure mensch gequelt.

Amsterd. Maer soude dat seker syn, men seyt ront uyt dat syn Hoocheyt hem af-geset soude hebben? om dat hy soo schielick van Muyden de vlucht nam.

Muyen. Neen geloof dit vry, en verteltet oock vry voor seker na, dat het so is, want hy is noch tegenwoordigh op sijn Slot, nu Lantsman voor de tweede-mael, ick wensch dat het u wel gaet.

Amsterd. Ick u vangelijcken Muyenaer, ick bedanck u voor u eerlijcke Compagnie en soete onderwijsinge.

EYNDE.